

Εισήγηση

**Δωρεάν πόσιμο νερό σε κοινόχρηστες βρύσες και σε
κάθε τραπέζι εστίασης,**

για να μειώσουμε την «πλαστική ρύπανση»

Προτείνουμε και καλούμε το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης μας να εφαρμόσει την υφιστάμενη νομοθεσία και να διαθέσει δημόσιες κοινόχρηστες βρύσες για δωρεάν πόσιμο νερό στους πολίτες και να προωθήσει τη διάθεση δωρεάν πόσιμου νερού σε κάθε τραπέζι εστίασης (καφέ, μπαρ, εστιατόρια), για να μειώσουμε την «πλαστική ρύπανση», για να προστατεύσουμε την υγεία μας και το περιβάλλον. Πιστεύουμε ότι οι αρχές της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της δημόσιας υγείας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα πρέπει να καθοδηγούν τις κυβερνητικές πολιτικές, και όχι οι απαιτήσεις των ελίτ και των εταιρειών.

Το πρόβλημα της «πλαστικής ρύπανσης»

Πάνω από 400 εκατομμύρια τόνοι πλαστικών παράγονται κάθε χρόνο, ωστόσο μόνο λιγότερο από το 9% έχει ανακυκλωθεί. Για να έχουμε ένα μέτρο σύγκρισης, στη δεκαετία του '50 η παραγωγή πλαστικού έφθανε μόλις τα δύο εκατομμύρια τόνους τον χρόνο και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις θα φθάσει σε 1,12 δισ. τόνους το 2050. Η συνέχιση των υφιστάμενων πρακτικών θα σήμαινε συνεχείς εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από την εξόρυξη ορυκτών καυσίμων για την κατασκευή πλαστικών, τη χρήση, τη διάθεση, την ανακύκλωση και την αποτέφρωση. Αυτές οι πρακτικές απειλούν την ικανότητα του κόσμου να διατηρεί την άνοδο της παγκόσμιας θερμοκρασίας κάτω από 1,5 βαθμό Κελσίου.

Αυτή η ραγδαία διάδοση χρήσης των πλαστικών έχει μετατρέψει τους ωκεανούς και τις θάλασσες σε χαβούζες πλαστικών. **Ο ωκεανός αναμένεται να περιέχει 1 τόνο πλαστικού για κάθε 3 τόνους ψαριών έως το 2025 και έως το 2050 περισσότερο πλαστικό από τα ψάρια (σε βάρος).**
<https://www.cnn.gr/perivallon/story/111798/oi-eidikoi-proeidopoioyn-h-gi-den-antexei-alla-plastika>

Μεσόγειος: Μια θάλασσα από πλαστικό

Οι χώρες που ρίχνουν τα περισσότερα πλαστικά στη Μεσόγειο είναι η Τουρκία με **144 τόνους/ημέρα**, η Ισπανία με 126 τόνους/ημέρα, η Ιταλία με 90 τόνους/ημέρα, η Αίγυπτος με 77 τόνους/ημέρα, η Γαλλία με 66 τόνους/ημέρα, η Αλγερία με 47 τόνους/ημέρα και η **Ελλάδα** (στην ίδια θέση με το Ισραήλ) με **39 τόνους/ημέρα**.

<https://www.kathimerini.gr/society/968350/mesogeios-mia-thalassa-apo-plastiko/>

Σε εκτενή αναφορά της WWF του Ιουνίου 2018 με τίτλο [«Αποφεύγοντας την παγίδα των πλαστικών. Σώζοντας τη Μεσόγειο από την πλαστική ρύπανση»](#) αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Στη Μεσόγειο ζουν **150 εκατομμύρια άνθρωποι** οι οποίοι παράγουν από τις μεγαλύτερες ποσότητες αστικών στερεών αποβλήτων κατά κεφαλήν, της τάξεως των **208-760 κιλών το χρόνο**. Οι πάνω από **200 εκατομμύρια τουρίστες που επισκέπτονται τη Μεσόγειο κάθε χρόνο** κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού **αυξάνουν τα θαλάσσια απορρίμματα κατά 40%**.

Αυτή η ημίκλειστη θάλασσα, η οποία περιτριγυρίζεται από τρεις ηπείρους και με πολύ εντατική ανθρώπινη δραστηριότητα, **λειτουργεί σαν παγίδα για τα πλαστικά**. Τα πλαστικά, συσσωρεύονται σε μεγάλη ποσότητα και παραμένουν σε αυτήν για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ διασπώνται σε όλο και μικρότερα κομματάκια. **Σήμερα τα πλαστικά αποτελούν το 95% των αποβλήτων στις ανοικτές θάλασσες, τον πυθμένα και τις παραλίες σε όλο το μήκος της Μεσογείου**.

Υπάρχουν πέντε «πλαστικά νησιά» στον ωκεανό όπου οι πλειονότητα των πλαστικών αποβλήτων συσσωρεύεται: δύο στον Ειρηνικό Ωκεανό, δύο στον Ατλαντικό και ένα στον Ινδικό Ωκεανό. **Η Μεσόγειος θεωρείται η έκτη μεγαλύτερη ζώνη συσσώρευσης για θαλάσσια απορρίμματα:** η Μεσόγειος αποτελεί μόλις το 1% του όγκου των παγκόσμιων θαλασσών, **αλλά συγκεντρώνει το 7% των μικροπλαστικών που παράγονται στον κόσμο.**

Στη Μεσόγειο, η συγκέντρωση μικροπλαστικών αγγίζει επίπεδα ρεκόρ: 1,25 εκατομμύρια κομματάκια ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, σχεδόν τέσσερις φορές το επίπεδο του ενός από τα πέντε «πλαστικά νησιά». Ακόμα και στα ιζήματα των ωκεανών, οι συγκεντρώσεις πλαστικών είναι ανάμεσα στις υψηλότερες του κόσμου αφού αγγίζουν τα 10.000 ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Η έρευνα του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος»

Σε έρευνα του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος» για τα Μικροπλαστικά <https://archipelago.gr/ti-kanoume/ergastiriaki-erevna/mikroplastika/> επισημαίνονται τα ακόλουθα :

Τα μακροπλαστικά είναι μια ορατή απειλή, αλλά ακόμα πιο επικίνδυνα είναι οι μικροσκοπικές ίνες πλαστικού (μικροπλαστικά) που αν και αόρατες εύκολα εισέρχονται στην τροφική αλυσίδα. Ως μικροπλαστικά ορίζονται τα θραύσματα των πλαστικών που είναι μικρότερα από 5 mm.

Παρόλο το γεγονός ότι μεγάλος όγκος αυτών καταλήγει σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, η αποκομιδή τους δεν είναι εφικτή με τη σημερινή τεχνολογία. Επομένως, είτε τα λύματα υποβάλλονται σε επεξεργασία είτε όχι, τα μικροπλαστικά **τελικά καταλήγουν συνήθως στη θάλασσα.**

Μικρά τμήματα πλαστικού ή μικροσκοπικές ίνες έχουν βρεθεί σε όλους τους θαλάσσιους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών εμπορικών ειδών (ψάρια, καβούρια, μύδια κλπ). Είναι πλέον ευρέως παραδεκτό ότι τα μικροπλαστικά μπορούν να εισέλθουν στην τροφική αλυσίδα και να καταλήξουν στον άνθρωπο. Ο αριθμός των μικροπλαστικών που περιέχονται στα θαλάσσια οικοσυστήματα αναμένεται να αυξηθεί εκθετικά τα επόμενα χρόνια.

Ο «μύθος» των διασπώμενων πλαστικών

Στην Ελλάδα, αντί να εφαρμοστούν πολιτικές και καλές πρακτικές πολυάριθμων άλλων χωρών για τον περιορισμό των πλαστικών μιας χρήσης, προτιμήθηκε η αντικατάσταση τους με τα λεγόμενα «διασπώμενα» πλαστικά σε τσάντες, συσκευασίες τροφίμων κ.λπ. Ωστόσο, η «φιλικότητά τους προς το περιβάλλον» είναι αμφιλεγόμενη, καθώς διασπώνται πολύ πιο γρήγορα από ό, τι τα συνήθη πλαστικά, αλλά προφανώς δεν εξαφανίζονται ως διά μαγείας! όπως ισχυρίζονται οι κατασκευαστές τους. Τα λεγόμενα «διασπώμενα» πλαστικά περιέχουν πολυαιθυλένιο, ένα χημικό διαλύτη με προσθήκη προ-οξειδωτικών, όπου επιταχύνει την διάσπαση, άρα και τη διασπορά των πλαστικών στο περιβάλλον και στην τροφική αλυσίδα, αλλά δεν τα διαλύει εντελώς. Ως εκ τούτου, αυτός ο τύπος πλαστικού δεν μπορεί να ανακυκλωθεί.

Δράσεις, Έρευνα και Αποτελέσματα

Το Αρχιπέλαγος, Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας ξεκίνησε από το 2009 την πρώτη έρευνα για την εκτίμηση της έκτασης της κατανομής των μικροπλαστικών στις ελληνικές θάλασσες.

Η έρευνα κατέδειξε την έκταση του προβλήματος και τα αποτελέσματα ήταν συγκλονιστικά:

- Πραγματοποιήθηκε ανάλυση σε περισσότερα **από 1000 δείγματα ιζήματος από 167 παραλίες των ελληνικών ακτών**, και **δεν υπήρξε δείγμα που να μην περιέχει μικροπλαστικές ίνες**.
- Δείγματα από παραλίες απομακρυσμένων νησιών και ακατοίκητων βραχονησίδων βρέθηκε να περιέχουν μικροπλαστικές ίνες, σε ποσότητα αντίστοιχη με εκείνη των παραλιών της Αττικής.
- Τα θαλάσσια ιζήματα έχουν την ικανότητα να παγιδεύουν και να συσσωρεύουν μικρές πλαστικές ίνες από το θαλασσινό νερό. Για αυτό το λόγο χρησιμοποιούνται ως δείκτης του επιπέδου ρύπανσης μικροπλαστικών μιας θαλάσσιας περιοχής.
- Τα μικροπλαστικά διασκορπίζονται μέσω των θαλάσσιων ρευμάτων.
- Περαιτέρω έρευνες που διενεργήθηκαν το 2012 και το 2013, έδειξαν ότι **σχεδόν το 100% των ψαριών και θαλάσσιων ασπόνδυλων (όπως σφουγγάρια και ολοθούρια) περιείχαν μικροσκοπικές ίνες πλαστικού**.

Τα παραπάνω ευρήματα επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι τα μικροπλαστικά σωματίδια εισέρχονται στην τροφική αλυσίδα των θαλασσών μας. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι πρέπει να περιορίσουμε τη κατανάλωση θαλασσινών, αλλά ότι πρέπει να ανησυχούμε για αυτή την τεράστια πηγή ρύπανσης και για τον τρόπο με τον οποίο ο καθένας μας συμβάλει σε αυτή.

Μια νέα μελέτη που δημοσιεύτηκε στις 23 Μαρτίου 2023 στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Επιστήμης (PLOS) συγκέντρωσε δεδομένα για την αφθονία και τη διασπορά των πλαστικών OSL (Ocean Surface Layers) από τη δημοσιευμένη βιβλιογραφία και αδημοσίευτες πηγές, από συνολικά 11.777 σταθμούς που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτήν την ανάλυση τάσεων, από το 1979 έως το 2019:

<file:///C:/Users/Per/Downloads/journal.pone.0281596.pdf>

Η μελέτη δείχνει ότι η ποσότητα των μικροπλαστικών συνεχίζει να συσσωρεύεται, παρά τις κάθε είδους πρωτοβουλίες για την πρόληψη αυτής της ρύπανσης. Μάλιστα, από το 2005 παρατηρείται δραματική αύξηση της τάσης των πλαστικών σωματιδίων στη θάλασσα, που τώρα υπολογίζεται ότι είναι πάνω από 170 τρισεκατομμύρια πλαστικά σωματίδια που επιπλέουν στους ωκεανούς, που αναφέρονται επίσης για παραλίες σε όλο τον κόσμο. Αύξηση των πλαστικών πυκνοτήτων που απαιτεί επείγουσες διεθνείς πολιτικές παρεμβάσεις.

Η πλαστική ρύπανση είναι ένα από τα πολλά ζητήματα που η διεθνής κοινότητα εξέτασε στο Παρίσι από τις 29 Μαΐου έως τις 2 Ιουνίου 2023 στη δεύτερη σύνοδο της Διακυβερνητικής Επιτροπής Διαπραγμάτευσης (INC-2): <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/CM-3171-2023-INIT/el/pdf>

Απαγόρευση εμφιαλωμένου νερού

Απαγορεύσεις πώλησης εμφιαλωμένου νερού έχουν προταθεί και θεσπιστεί (ήδη από το 2008) σε αρκετούς δήμους και πανεπιστημιούπολεις παντού λόγω των επιπτώσεων στο περιβάλλον, όπως η σπατάλη πόρων, οι εκπομπές από τις μεταφορές, τα πλαστικά απορρίμματα και οι ζημιές στους πληττόμενους υδροφόρους ορίζοντες.

Το Πανεπιστήμιο του Leeds διεξήγαγε δημοψήφισμα για τις πωλήσεις εμφιαλωμένου νερού το 2008, και έγινε το πρώτο πανεπιστήμιο στο Ηνωμένο Βασίλειο που απαγόρευσε το εμφιαλωμένο νερό από όλα τα μπαρ, τις καφετέριες και τα καταστήματά του.

<https://www.theguardian.com/education/2008/dec/16/students-waste>

Το 2009, το Πανεπιστήμιο της Washington στο Sant Louis έγινε το πρώτο Πανεπιστήμιο στις Ηνωμένες Πολιτείες που απαγόρευσε την πώληση πλαστικών μπουκαλιών νερού μιας χρήσης.

<https://source.wustl.edu/2016/04/water-bottle-ban-success-bottled-beverage-sales-plummeted/>

Στον Καναδά η πρώτη πανεπιστημιούπολη που απαγόρευσε το εμφιαλωμένο νερό ήταν το Πανεπιστήμιο του Winnipeg επίσης το 2009.

Το 2013 το Πανεπιστήμιο του [Vermont](#) (UVM) στο Burlington έγινε το πρώτο δημόσιο κολέγιο στις ΗΠΑ που θέσπισε μια τέτοια απαγόρευση. Από τα τέλη του 2016, 82 λύκεια, κολέγια και πανεπιστήμια σε όλο τον κόσμο έχουν εφαρμόσει απαγορεύσεις για το εμφιαλωμένο νερό στις πανεπιστημιούπολεις τους. <https://web.archive.org/web/20161127161719/https://www.banthebottle.net/map-of-campaigns/>

Δήμοι έχουν επίσης απαγορεύσει το εμφιαλωμένο νερό από τις εγκαταστάσεις τους, όπως η πόλη του Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνια. <https://www.msnbc.com/msnbc/san-francisco-bans-sale-plastic-water-bottles-climate-change-msna285516>

Η μικρή πόλη Bundanooon, Νέα Νότια Ουαλία (Αυστραλία) θέσπισε μια τέτοια απαγόρευση το 2009 και ήταν η πρώτη πόλη που το έκανε παγκοσμίως. <https://www.theguardian.com/environment/2009/jul/09/australian-bottled-water-ban>

Η Concord, Mass., ήταν η πρώτη πόλη των ΗΠΑ που απαγόρευσε την πώληση πλαστικών μπουκαλιών νερού <https://www.nbcnews.com/news/us-news/concord-mass-first-us-city-ban-sale-plastic-water-bottles-flna984710>

Τον Δεκέμβριο του 2008, το Δημοτικό Συμβούλιο του Toronto ενέκρινε την απαγόρευση πώλησης και διανομής πλαστικών μπουκαλιών νερού στα αστικά κέντρα, τις εγκαταστάσεις της πόλης και τα πάρκα, με έναρξη ισχύος τον Ιανουάριο του 2012. <https://web.archive.org/web/20150324193339/http://www1.toronto.ca/wps/portal/contentonly?vgnextoid=6740dada600f0410VgnVCM10000071d60f89RCRD&vgnnextchannel=9e5adada600f0410VgnVCM10000071d60f89RCRD>

16 Ιουνίου - Παγκόσμια Ημέρα Επαναχρησιμοποίησης & Επαναπλήρωσης | World Refill Day on 16 June 2023

Η Παγκόσμια Ημέρα Αναπλήρωσης που γιορτάζεται στις 16 Ιουνίου, είναι μια παγκόσμια εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού για την πρόληψη της ρύπανσης από πλαστικό, έτσι ώστε να καταφέρουμε να ζήσουμε με λιγότερα απόβλητα.

Το φετινό θέμα είχε στόχο τη μετάβαση από το πλαστικό μιας χρήσης προς ένα κυκλικό μέλλον, όπου η επαναχρησιμοποίηση και το ξαναγέμισμα είναι ο κανόνας. Η Παγκόσμια Ημέρα Αναπλήρωσης, που δημιουργήθηκε αρχικά από έναν οργανισμό του Ηνωμένου Βασιλείου με την ονομασία [City to Sea](#), έχει εξελιχθεί σε μια παγκόσμια έκκληση προς τις κυβερνήσεις, τις εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στην επανάσταση επαναχρησιμοποίησης και αναπλήρωσης και να υποκινήσουν μια μετάβαση σε ένα μέλλον χωρίς πλαστικά. <https://www.refill.org.uk/world-refill-day/>

Εργαλειοθήκη Παγκόσμιας Ημέρας Αναπλήρωσης - Συμβούλια και Δήμοι - World Refill Day Toolkit - Councils & Municipalities

Στον ακόλουθο σύνδεσμο η προτεινόμενη εργαλειοθήκη (με υλικά, βίντεο και προτάσεις για αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης) για τη συμμετοχή των Δήμων στη φετινή καμπάνια την Παγκόσμια Ημέρα Αναπλήρωσης, επισημαίνοντας όλες τις τοποθεσίες στην πόλη που προσφέρουν δωρεάν πόσιμο νερό ή άλλες επιλογές αναπλήρωσης.

<https://worldrefillday.notion.site/World-Refill-Day-Toolkit-Councils-Municipalities-e645c47668d74cb69de9420716ea85bb>

400 οργανισμοί ζητούν από εταιρείες κολοσσούς ευαισθητοποίηση για την πλαστική ρύπανση.

Φέτος περισσότεροι από 400 οργανισμοί υπέγραψαν μια ανοιχτή επιστολή προς τους Διευθύνοντες Συμβούλους πέντε (5) από τις μεγαλύτερες εταιρείες καταναλωτικών αγαθών στον κόσμο (Coca-Cola, PepsiCo, Nestle, Unilever, Procter and Gamble) <https://www.refill.org.uk/world-refill-day-open-letter/> τις οποίες χαρακτήρισαν τις πιο ρυπογόνες σε πλαστικά, για να τους παροτρύνουν να δεσμευτούν για ουσιαστική μείωση των πλαστικών, να οδηγήσουν σε μια συστηματική στροφή σε μοντέλα επαναχρησιμοποίησης-αναπλήρωσης και να είναι διαφανείς καθώς χαράζουν τη νέα τους πορεία.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Αναπλήρωσης, η Greenpeace Austria διοργάνωσε το 2021 μια διαμαρτυρία με [100.000 πλαστικά μπουκάλια](#) – συμπιεσμένα σε μπάλες που σχημάτισαν ένα «βουνό» στην εμβληματική πλατεία του καθεδρικού ναού του Αγίου Στεφάνου στο κέντρο της πόλης της Βιέννης, για να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τις επιβλαβείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις των φιαλών μιας χρήσης.

Η Refill.org.UK, του Ηνωμένου Βασιλείου διαθέτει εφαρμογή για σύνδεση με τοποθεσίες για φαγητό και ποτό με λιγότερα απόβλητα. Μέσω της εφαρμογής οι καταναλωτές μπορούν να βρουν περισσότερους από 274.000 σταθμούς αναπλήρωσης νερού που προσφέρουν επαναπλήρωση νερού παγκοσμίως. Μέρη που προσφέρουν εκπτώσεις και ανταμοιβές για να φέρουν οι πολίτες το δικό τους κύπελλο και καταστήματα που μπορούν να αγοράσουν φαγητό και να το μεταφέρουν με δικά τους σκεύη. Επίσης υπάρχουν πληροφορίες για δημόσιες βρύσες.

Μέσω αυτή της εκστρατείας οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις ενθαρρύνονται να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους και να αναλάβουν δράση.

Break Free From Plastic - Απαλλαγείτε από το πλαστικό

Το [Break Free From Plastic](#) είναι το παγκόσμιο κίνημα που οραματίζεται ένα μέλλον απαλλαγμένο από πλαστική ρύπανση. Από το ξεκίνημά του το 2016, περισσότεροι από 12.000 οργανισμοί και μεμονωμένοι υποστηρικτές από όλο τον κόσμο έχουν ενταχθεί στο κίνημα #BreakFreeFromPlastic για να απαιτήσουν μαζικές μειώσεις στα πλαστικά μιας χρήσης και να πιέσουν για μόνιμες λύσεις στην κρίση της πλαστικής ρύπανσης.

Για πέμπτη συνεχή χρονιά, το Break Free From Plastic εντόπισε τις κορυφαίες εταιρείες στον κόσμο που ρυπαίνουν με πλαστικά. Χάρη σε 14.760 εθελοντές σε 44 χώρες, διενεργήθηκαν 397 έλεγχοι επωνυμιών σε έξι ηπείρους το 2022. Ο έλεγχος επωνυμίας είναι μια συμμετοχική πρωτοβουλία όπου οι πολίτες επιστήμονες μετρούν και τεκμηριώνουν τις επωνυμίες που βρέθηκαν στα πλαστικά απόβλητα, για να βοηθήσουν στον εντοπισμό των εταιρειών που ευθύνονται για την πλαστική ρύπανση.

<https://www.youtube.com/watch?v=HXymyvFTQg8>

Στον ακόλουθο σύνδεσμο η Έκθεση Ελέγχου Επωνυμίας (Brand Audit Report) του 2022 : <https://brandaudit.breakfreefromplastic.org/wp-content/uploads/2022/11/BRANDED-brand-audit-report-2022.pdf>

Πλαστικά απόβλητα και Ευρωπαϊκή Ένωση

Πλαστικά στους ωκεανούς: στοιχεία, επιπτώσεις και νέοι κανόνες

<https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20181005STO15110/plastika-stous-okeanous-stoicheia-epiptoseis-kai-neoi-kanones>

Οι επιπτώσεις της κουλτούρας που επικρατεί σήμερα, με το να πετάμε τα πλαστικά μετά την πρώτη τους χρήση, είναι φανερές στις θάλασσες και στους ωκεανούς. Τα πλαστικά απόβλητα μολύνουν όλο και περισσότερο τους ωκεανούς και [σύμφωνα με υπολογισμούς](#) έως το 2050 οι θάλασσες θα περιέχουν περισσότερα πλαστικά απόβλητα απ' ό,τι ψάρια.

ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

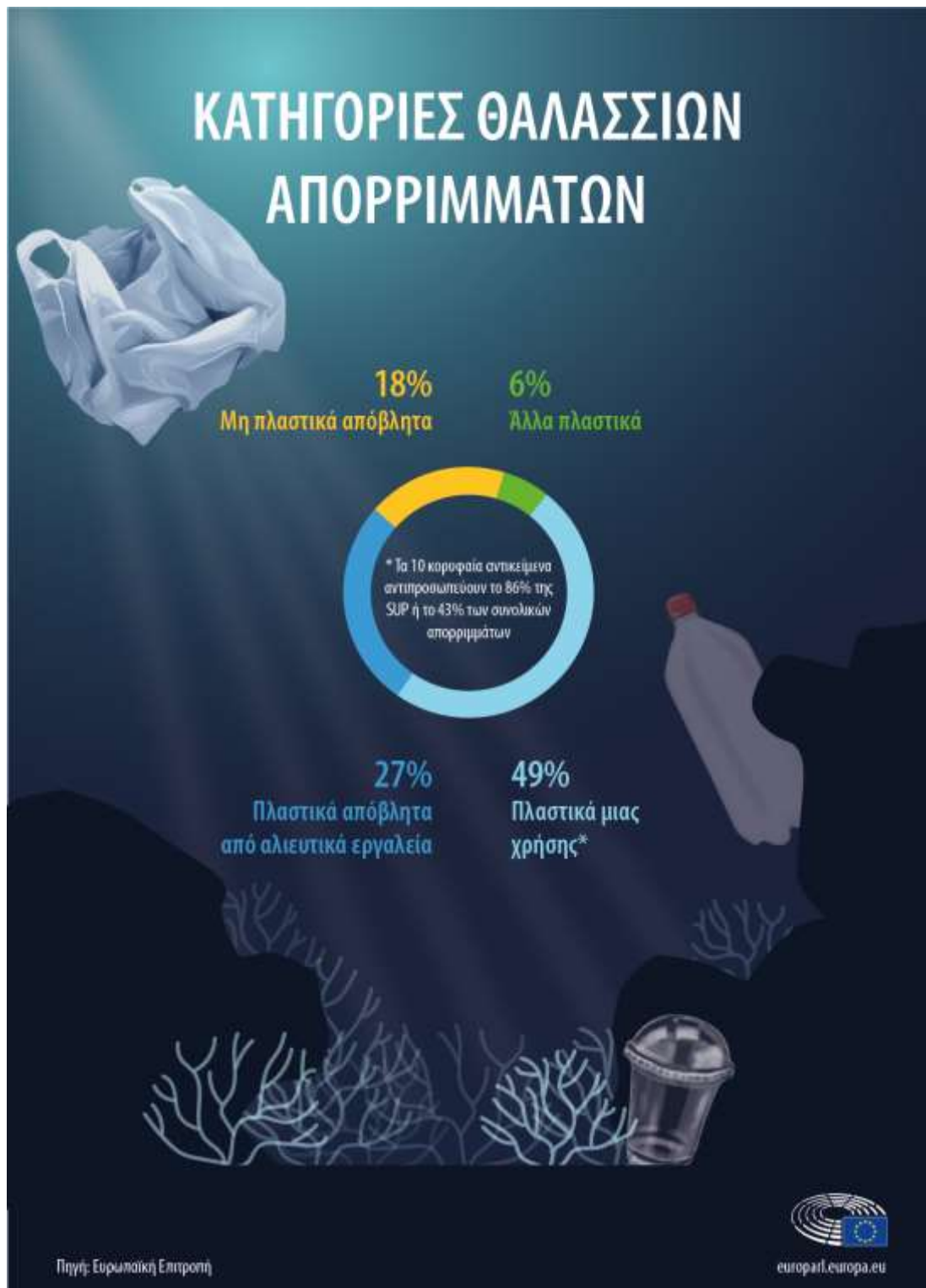

ΤΟΡ-10 ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ

- 1 Μπουκάλια και καπάκια
- 2 Αποσιγάρα
- 3 **Μπατονέτες**
- 4 Πακέτα και περιτυλίγματα από σνακ
- 5 Υγειονομικές εφαρμογές (σερβιέτες, ταμπόν κ.λπ.)
- 6 Πλαστικές σακούλες
- 7 **Μαχαιροπίρουνα, καλαμάκια και αναδευτήρες**
- 8 Πλαστικά ποτήρια
- 9 Μπαλόνια
- 10 Δοχεία τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των συσκευασιών γρήγορου φαγητού

Τα αντικείμενα σε **κίτρινο** μπορεί σύντομα να απαγορευτούν, καθώς τώρα διατίθενται μη πλαστικές εναλλακτικές λύσεις.

Το πρόβλημα

Τα πλαστικά δεν προκαλούν απλώς χάος στις ακτές, αλλά τραυματίζουν επίσης τα ζώα της θάλασσας, τα οποία συχνά μπλέκονται στα μεγάλα πλαστικά κομμάτια και μπερδεύουν τα μικρότερα κομμάτια ως τροφή. Η κατάποση πλαστικών σωματιδίων μπορεί να τα αποτρέψει από την πέψη της κανονικής τροφής και μπορεί να προσελκύσουν τοξικούς χημικούς ρύπους στους οργανισμούς τους.

Οι άνθρωποι τρώνε πλαστικό μέσω της διατροφικής αλυσίδας, ωστόσο παραμένει άγνωστο το πώς αυτό επηρεάζει την υγεία τους.

Τα απορρίμματα της θάλασσας προκαλούν οικονομικές απώλειες σε τομείς και κοινότητες που εξαρτώνται από τη θάλασσα, καθώς μόνο το 5% της αξίας των πλαστικών συσκευασιών παραμένει στην οικονομία – το υπόλοιπο απορρίπτεται, γεγονός που αποδεικνύει την ανάγκη για μια πιο σφαιρική προσέγγιση.

Η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Για να αντιμετωπίσει το ζήτημα, τον Ιούνιο του 2019, η ΕΕ υιοθέτησε νέους κανόνες για τη μείωση των θαλάσσιων πλαστικών απορριμμάτων, με την **Οδηγία (ΕΕ) 2019/904** <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj> λαμβάνοντας σειρά μέτρων σχετικά με τα 10 πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης που εμφανίζονται συχνότερα σε παραλίες της Ευρώπης και είδη αλιείας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη σύνοδο της ολομέλειας στις 15/12/2020 εξέδωσε [αναθεωρημένη οδηγία](#) που εγγυάται ασφαλέστερη πρόσβαση στο νερό για όλους τους Ευρωπαίους. Ταυτόχρονα, θα διασφαλίσει τα υψηλότερα πρότυπα στον κόσμο για το πόσιμο νερό, σύμφωνα με τη φιλοδοξία μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες που εξαγγέλθηκε στην [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#). Η συμφωνία βασίζεται στην [πρόταση που παρουσίασε η Επιτροπή](#) τον Φεβρουάριο του 2018, ως άμεση συνέχεια στην πρώτη μέχρι σήμερα επιτυχημένη [ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών «Right2Water»](#) (Δικαίωμα στο νερό).

Η **Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32020L2184> σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (άρθρο 16 – Πρόσβαση σε νερό ανθρώπινης κατανάλωσης) μεταξύ άλλων προβλέπει την «προώθηση της παροχής δωρεάν νερού ανθρώπινης κατανάλωσης για τους πελάτες σε εστιατόρια, καντίνες και υπηρεσίες τροφοδοσίας»:

Άρθρο 16

Πρόσβαση σε νερό ανθρώπινης κατανάλωσης

2. Προκειμένου να προωθηθεί η χρήση νερού ανθρώπινης κατανάλωσης που παρέχεται από τη βρύση, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την εγκατάσταση σχετικού εξοπλισμού σε εξωτερικούς και εσωτερικούς δημόσιους χώρους, όπου είναι τεχνικά εφικτό, κατά τρόπο αναλογικό προς την ανάγκη λήψης τέτοιων μέτρων και λαμβάνοντας υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες, όπως το κλίμα και τη γεωγραφία.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα για την προώθηση της χρήσης νερού ανθρώπινης κατανάλωσης που παρέχεται από τη βρύση:

- α) ενημέρωση για τον πλησιέστερο εξοπλισμό σε εξωτερικούς ή σε εσωτερικούς χώρους·*
- β) πραγματοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με την ποιότητα του νερού αυτού·*
- γ) προώθηση της παροχής τέτοιου νερού από τις δημόσιες υπηρεσίες και τα δημόσια κτίρια·*
- δ) προώθηση της παροχής τέτοιου νερού, δωρεάν ή με καταβολή χαμηλού αντιτίμου εξυπηρέτησης, για τους πελάτες σε εστιατόρια, καντίνες και υπηρεσίες τροφοδοσίας*

Η Ελληνική Νομοθεσία

Τον Οκτώβριο του 2020 η Βουλή ψήφισε το **Νόμο 4736** (ΦΕΚ Α 200/20.10.2020). Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 20 εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (L 155) και θεσπίζονται μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση του αντικτύπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και την προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία.

Ο **Νόμος 4736/2020** στο άρθρο 4 - Μείωση της κατανάλωσης (άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904), μεταξύ άλλων στην παράγραφο 10 ορίζει :

10. Για τον σκοπό της μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης του Μέρους ΣΤ' του Παραρτήματος Ι, από την 1η Ιουλίου 2021, οι Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, οι οποίοι διαθέτουν δίκτυο πόσιμου νερού, υποχρεούνται να διαθέτουν κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και σε δημοτικές παιδικές χαρές, παρέχοντας κατάλληλη σήμανση στο κοινό που ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού, καθώς και να επεκτείνουν το δίκτυο με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού εντός των ορίων της αρμοδιότητάς τους.

Στην παράγραφο 9 του άρθρου 19 (Εξουσιοδοτικές διατάξεις) του ίδιου νόμου ορίζεται:

9. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εξειδικεύονται οι ελάχιστες προδιαγραφές και κάθε σχετικό θέμα με τη δημιουργία των κοινόχρηστων βρυσών από τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και την εφαρμογή της παρ.10 του αρ.4. Η έκδοση της εν λόγω Απόφασης **ΔΕΝ αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή** της παρ.10 του αρ.4.».

Με την **ΚΥΑ Αριθμ. Δ1(δ)/ΓΠ οικ. 27829/2023** (ΦΕΚ Β 3525/ 25.05.2023) ενσωματώθηκε στην Εθνική Νομοθεσία η Ευρωπαϊκή Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184 που περιλαμβάνει και το άρθρο 16 – Πρόσβαση σε νερό ανθρώπινης κατανάλωσης που προβλέπει την «προώθηση της παροχής δωρεάν νερού ανθρώπινης κατανάλωσης για τους πελάτες σε εστιατόρια, καντίνες και υπηρεσίες τροφοδοσίας».

Η κατάσταση στην Ελλάδα

Τον Φεβρουάριο 2022 ο Εθνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) εξέδωσε τον [Οδηγό για Δήμους](#), στον οποίο μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι με βάση την εθνική πολιτική και το πρόσφατο ΕΣΔΑ οι ΟΤΑ α' βαθμού πρέπει να προχωρήσουν σε:

- Ενημέρωση των πολιτών για την πρόληψη και τη μείωση της χρήσης των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης.
- **Δημιουργία δικτύου πόσιμου νερού σε δημόσιους χώρους.**

5

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ (ΠΠΜΧ)

Με βάση την εθνική πολιτική και το πρόσφατο ΕΣΔΑ οι ΟΤΑ α' βαθμού πρέπει να προχωρήσουν σε:

- Ενημέρωση των πολιτών για την πρόληψη και τη μείωση της χρήσης των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης.
- Δημιουργία δικτύου πόσιμου νερού σε δημόσιους χώρους.
- Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την μείωση της πλαστικής σακούλας.
- Διανομή υφασμάτινων τσαντών για τη μείωση της χρήσης της πλαστικής σακούλας.
- Στοχευμένη ενημέρωση καταναλωτών για τη μείωση των επιπτώσεων των πλαστικών στο περιβάλλον.

Το WWF Ελλάς τον Αύγουστο 2022 αξιολόγησε την έως σήμερα εφαρμογή των μέτρων του νόμου 4736/2020 για τα πλαστικά και θεωρεί πως: *απέχουμε πολύ από το να χαρακτηριστεί ικανοποιητική η κατάσταση. Τα περισσότερα μέτρα είτε εφαρμόζονται ελλιπώς, είτε μετατίθενται χρονικά, ή εφαρμόζονται με λανθασμένο τρόπο, ενώ κάποιες προβλέψεις καταργήθηκαν μόλις λίγους μήνες μετά τη θέσπισή τους.*

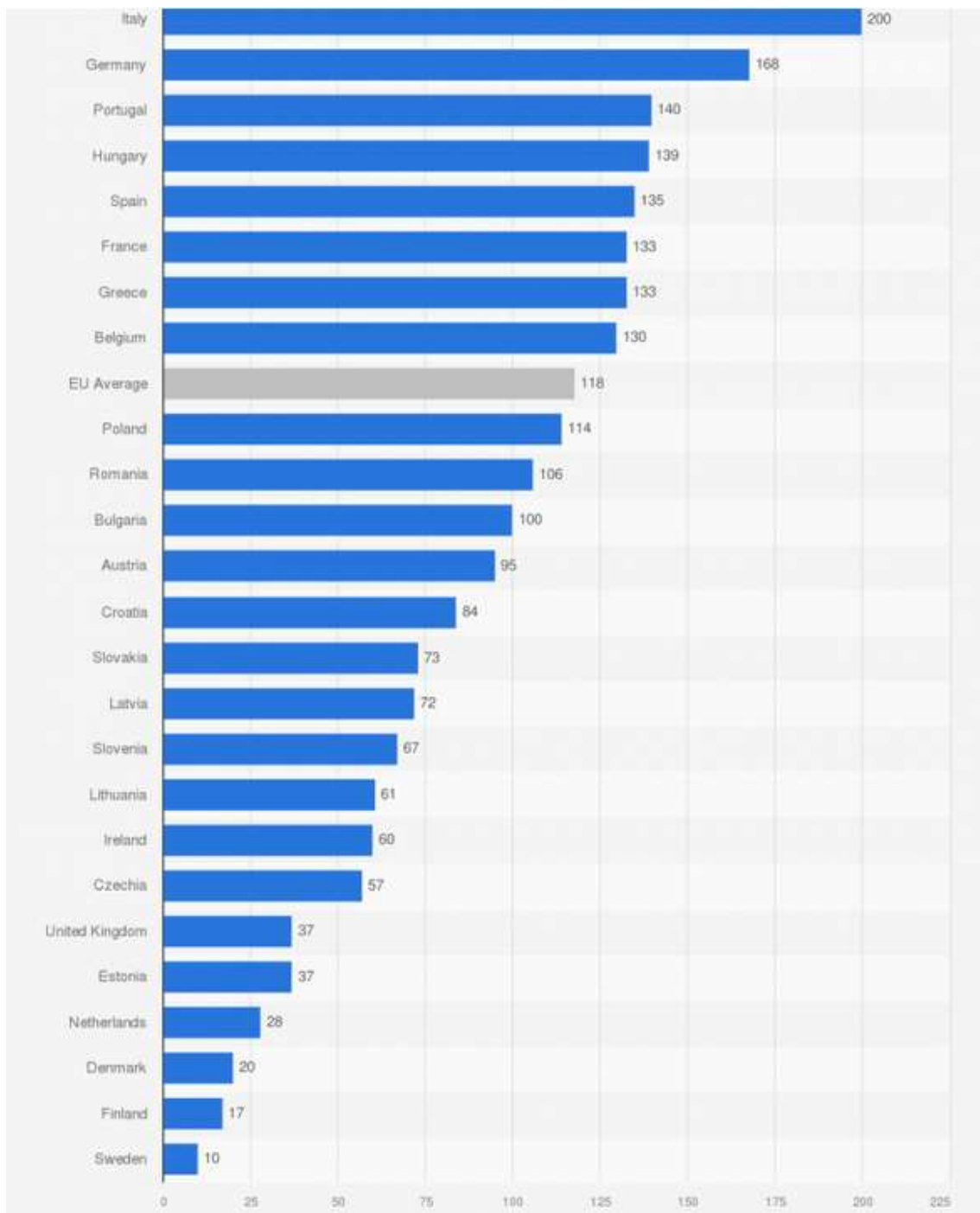
Για τις Δημόσιες βρύσες

Σχεδόν ένα χρόνο μετά, ελάχιστα έχουν γίνει από την πλευρά των δημοτικών αρχών. Αρκεί κανείς να ανατρέξει στη «Διαύγεια» για να διαπιστώσει πως οι δημοτικές αρχές στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν προχωρήσει στην εκταμίευση πόρων για τη δημιουργία δημόσιων βρυσών.

Η αξιολόγηση του WWF Ελλάς στον ακόλουθο σύνδεσμο : https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/ekthesi_axiologisis_nomos_plastika_mias_xrasis.pdf

Κατά κεφαλήν κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα

Σύμφωνα με το Statista.com, η μέση κατά κεφαλήν κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού **στην Ελλάδα το 2019** ήταν **133 λίτρα**. Με αυτόν τον όγκο κατανάλωσης η Ελλάδα κατέλαβε την 6η θέση στην Ευρώπη, μαζί με τη Γαλλία. **Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος** το 2019 ήταν στα **118 λίτρα**.

Η κατάσταση στο Δήμο Παπάγου - Χολαργού

Σε γενικές γραμμές στο Δήμο μας έχει εφαρμοστεί μόνο το πρώτο κομμάτι του άρθρου 4 της παρ. 10 του Νόμου 4736/2020, δηλαδή έχουν τοποθετηθεί «κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και σε δημοτικές παιδικές χαρές».

Δεν υπάρχει «κατάλληλη σήμανση στο κοινό που να ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού», ούτε έχει επεκταθεί το δίκτυο «με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού εντός των ορίων της αρμοδιότητάς του».

Στο Δημοτικό Άλσος Χολαργού οι 3 πετρόχτιστες κοινόχρηστες βρύσες που είχαν κατασκευαστεί παλαιότερα δεν λειτουργούν.

Σε κάποιες από τις υφιστάμενες βρύσες απαιτούνται βελτιώσεις έτσι ώστε να διευκολύνεται η χρήση τους από τους πολίτες. (Π.χ. να τοποθετηθούν σχάρες απορροής, ώστε να μην λιμνάζουν νερά και δημιουργείται λάσπη).

Συμπέρασμα - Προτάσεις

Πρέπει επειγόντως να περάσουμε από την κουλτούρα μιας χρήσης, σε ένα πιο βιώσιμο, κυκλικό μέλλον, με την επαναχρησιμοποίηση και την επαναπλήρωση, εφαρμόζοντας άμεσα την υφιστάμενη Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία.

Δηλαδή :

- 1.** Να επεκταθεί το δίκτυο με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού (πλατείες, άλση, σταθμοί μετρό, κ.α.).
- 2.** Να τοποθετηθεί κατάλληλη σήμανση για το κοινό που να ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού.
- 3.** Να δρομολογηθούν οι απαιτούμενες βελτιώσεις στις υφιστάμενες κοινόχρηστες βρύσες (όπου χρειάζεται) έτσι ώστε να διευκολύνεται η χρήση τους από τους πολίτες.
- 4.** Να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του Δήμου μας τα σημεία με τις κοινόχρηστες βρύσες
- 5.** Να εκπονηθούν / πραγματοποιηθούν καμπάνιες ενημέρωσης των πολιτών για την αναγκαιότητα και τα πλεονεκτήματα της μετάβασης από την κουλτούρα μιας χρήσης, σε ένα πιο βιώσιμο, κυκλικό μέλλον, με την επαναχρησιμοποίηση και την επαναπλήρωση.
- 6.** Να εκπονηθεί καμπάνια ενημέρωσης για τα καταστήματα εστίασης, έτσι ώστε να παρέχουν σε κάθε τραπέζι κανάτα με δωρεάν πόσιμο νερό. Αν οι πελάτες θέλουν εμφιαλωμένο, τότε τους δίνουν αυτό που θέλουν.
- 7.** Να αξιοποιηθεί για τις καμπάνιες ενημέρωσης το Περιοδικό του Δήμου.

Για το «Δίκτυο Πολιτών Χολαργού-Παπάγου»

Περικλής Ζήκας